

Theater Na de Dam
Atelier

SURINAME IS DE OORLOG INGESLEEPT

Thema's: Voormalige koloniën

Locatie: Nederland, Rotterdam

Door: Jasper Vaillant

Dit verhaal gaat over de geschiedenis van Suriname en de verbinding met Nederland. Nederland koloniseerde Suriname in 1667, na het land van de Engelsen – die het in 1650 al hadden overgenomen – te veroveren. Door de kolonisatie raakt het lot van Suriname verbonden met dat van Nederland. Acht Rotterdamse jongeren zochten uit hoe dit ging.

PERSONAGES ALICIA
LISA
TSNAT
LUCY
MARVELLOUS
AYAZ
EFE
AIMY
(Dit zijn de makers en spelers van het project)

De acteurs vertellen samen het verhaal aan het publiek

AYAZ Een overzicht van de kolonie-horror in vijf minuten

AIMY 1650
Suriname wordt gekoloniseerd door de Engelsen

LISA Ze beginnen met het aanleggen van plantages, of althans:
de tot slaafgemaakten doen dat
In eerste instantie de inheemse bevolking
Maar als die sterven, uit Afrika

AYAZ 1667
De Nederlanders veroveren Suriname

- AIMY** Zij gaan door waar de Engelsen zijn gebleven
Ze verschepen grote aantallen tot slaafgemaakten
vanuit Afrika naar Suriname
Daar bouwen ze ruim zevenhonderd plantages:
suikerriet, koffie en cacao
- LISA** Moet je voorstellen: er is alleen maar bos
Het is bloedheet
En al die plantages worden door mensenhanden aangelegd
De bomen gekapt, de geulen gegraven, het water voor aggregatie
Allemaal recht recht recht
- AYAZ** De hele kolonie wordt gebouwd met het bloed, zweet en tranen
van de tot slaafgemaakten
- AIMY** Om je een beeld te geven:
in 1787 is Paramaribo een bruisend koloniaal centrum
Er wonen op dat moment zo'n
drieduizenddriehonderdzesenvijftig kolonisten
en VIJFTIGDUIZEND tot slaafgemaakten
- LISA** Dat is 1 op 17!
Eén enkele kolonist had zeventien tot slaafgemaakten
- AYAZ** 1863
Na aanhoudende internationale druk
en groot verzet van Surinaamse Onafhankelijkheidsstrijders
wordt de slavernij in Suriname op 1 juli 1863 officieel afgeschaft
- AIMY** Maar daarmee is het nog niet voorbij
De voormalig tot slaafgemaakten worden verplicht
om nog tien jaar voor een hongerloontje op de plantages te werken
- LISA** En dat is niet het enige:
om het tekort aan arbeidskrachten te compenseren
worden Hindoestaanse en Javaanse contractarbeiders
naar Suriname verscheept
- AYAZ** Zo ontstaat een veelkleurige Surinaamse maatschappij,
getekend door een gedeeld slavernijverleden
- TSNAT** 10 mei 1940
De Duitsers vallen Nederland binnen
- MARVELLOUS** Vier dagen later bombarderen ze Rotterdam
en geeft Nederland zich over
- ALICIA** Hoewel de oorlog zich ver van Suriname en de Antillen afspeelt,
is de schok groot
- TSNAT** Het parlement van Curaçao geeft in een telegram
aan koningin Wilhelmina uiting aan zijn

‘diepste gevoelens van aanhankelijkheid en trouw’

- MARVELLOUS** In Paramaribo verzamelen duizenden mensen zich met vlaggetjes bij het standbeeld van Wilhelmina op het Gouvernementsplein
- ALICIA** Zingend beloven ze trouw aan Nederland:
- ALLEN** Geen leus op aard is meer ons waard dan het Oranje boven!
Geen leus op aard is meer ons waard dan het Oranje boven!
Geen leus op aard is meer ons waard dan het Oranje boven!
- TSNAT** Suriname wordt de oorlog ingesleept
- MARVELLOUS** Niet alleen door de diepgewortelde loyaliteit aan Nederland
Maar ook door de rijkdom aan bauxiet,
de belangrijkste grondstof voor aluminium,
waarmee tweederde van de Amerikaanse vliegtuigen wordt gebouwd
En door de dreiging van nazi-bewegingen
in buurlanden Frans-Guyana en Brazilië
- ALICIA** Suriname is niet in oorlog, maar doet er wel aan mee

In 2022 ging de voorstelling ‘Afgedankt’ in première in Rotterdam (regie: Jasper Vaillant – productiehuis: Theater Rotterdam). Een voorstelling over de honderden Surinamers die vrijwillig vochten voor de bevrijding van Nederland en Nederlands-Indië. Wat is er gebeurd met deze vrijwillige helden? En waarom kregen ze nooit erkenning voor hun loyaliteit?